

Jørgen Bærenholdt og Mette Sofie Kirkedal Jensen

Lærerprofession og læreruddannelse

Et nyt modul på UCN, læreruddannelsen, Aalborg

Indhold på workshoppen

Måske det bliver
lidt meget
enetale – nu ser
vi...

Fokus/Mål: At forstå baggrunden for vores modul + initiativer med henblik på at diskutere udfordringer i spændet

Program:

- Baggrund for modulet
- Modulets indhold
- Modulets tilknytning til praksis ~ Modulets udprøvning
- Udfordringer
- Erfaringsudveksling

Uddannelsens opbygning på UCN

	1. Semester (efterår)	2. Semester (forår)
1	1. Undervisningsfag	1. undervisningsfag
2	Pædagogik, dannelse og praksis (KLM + PL)	KLM "Dannelse i den mangfoldige skole"
3	Specialiseringsmodul - Forskellige temaer - Lærerprofession og læreruddannelse som forsøg 2019	Praktik
	3. Semester (efterår)	4. Semester (forår)
1	1. undervisningsfag	1. undervisningsfag
2	Elevens læring og udvikling	Andetsprogspædagogik
3	Specialiseringsmodul	Basismodul (forberedelse til 2. undervisningsfag)

Uddannelsens opbygning på UCN

	3. Semester (efterår)	4. Semester (forår)
1	2. undervisningsfag	2. undervisningsfag
2	Almen undervisningskompetence	Specialpædagogik
3	Praktik	Basismodul (forberedelse til 3. undervisningsfag)
	7. Semester (efterår)	8. Semester (forår)
1	3. undervisningsfag	3. undervisningsfag
2	Bachelor: Undersøgelseskompetence	Bachelor: Udviklings- og formidlingskompetence
3	Praktik	Specialiseringsmodul

Åh.... Jeg ville ønske, at jeg havde vidst det, da jeg gik på 1. årgang!

- Professionsbachelor 1: Undersøgelses- og refleksionskompetence + Professionsbachelor 2: Udviklings- og formidlingskompetence



- En light-udgave på introducerende niveau:
 - Hvad er videnskabsteori?
 - Hvad er empiri?
 - Hvordan indsamles empiri?
 - Hvordan mener man noget om praksis?
 - Hvad er en opgave? Og hvordan skrives den?
 - Hvad er APA?
 - Hvad er forskningsartikler, hvordan læses de og hvordan bruges de i opgaver?



Fra studierådet

- Ønske om øget motivation (og dermed studieintensitet og fastholdelse)
- Vincent Tinto foreslår fire begreber, som kan være med til at øge de studerendes udholdenhed og at de dermed fortsætter på deres studie
 - Goals
 - Selfefficacy
 - Sense of belonging
 - Perceptions of curriculum
- Tinto, Vincent: Through the Eyes of Students, Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice 2017, Vol. 19(3) 254–269

Fra ledelsen

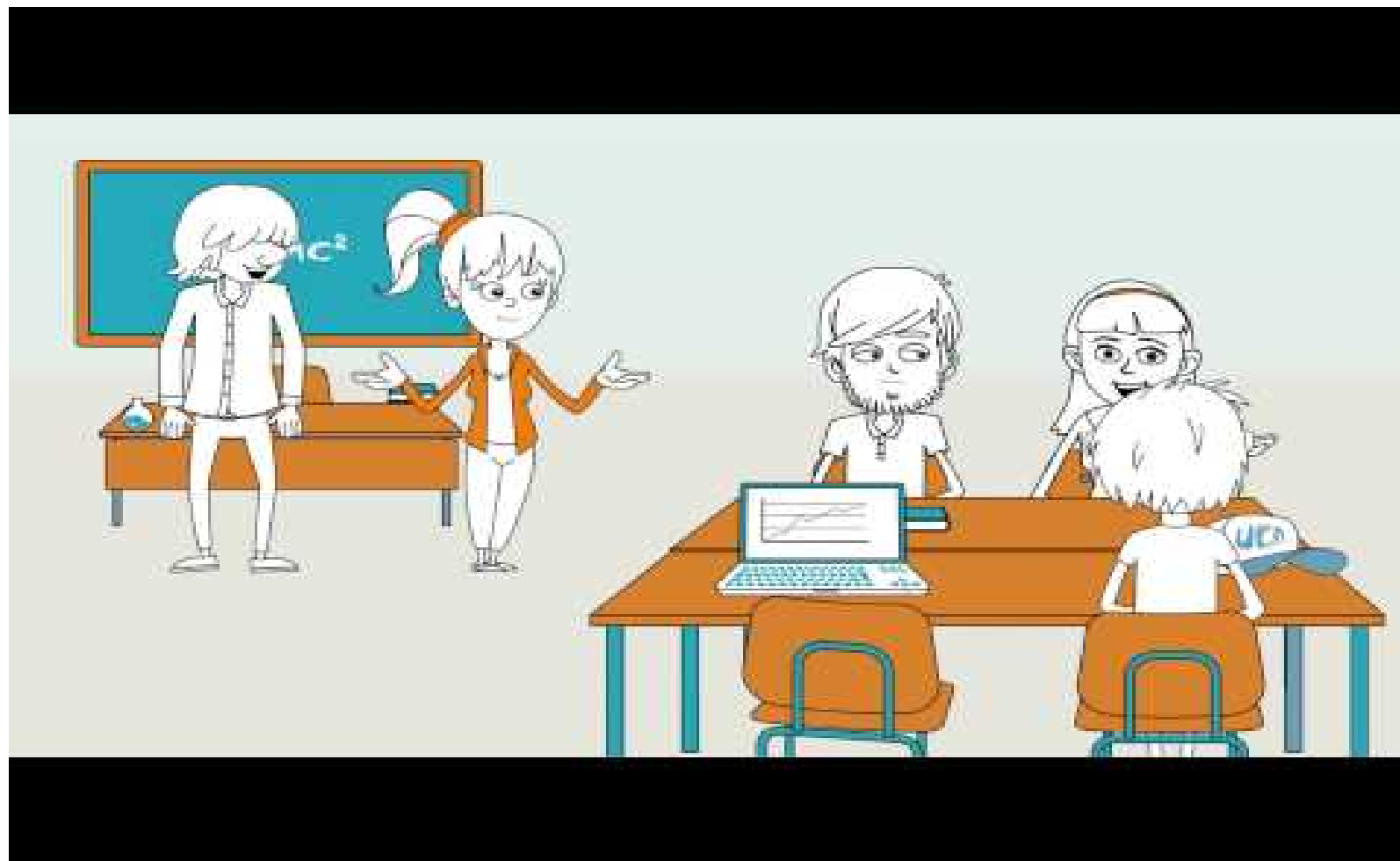
- Ønske om øget motivation (og dermed studieintensitet og fastholdelse)
- Vincent Tinto foreslår fire begreber, som kan være med til at øge de studerendes udholdenhed og at de dermed fortsætter på deres studie
 - Goals – øget professionsfokus
 - Selfefficacy – øget kompetence til observation og analyse, didaktisk kompetence
 - Sense of belonging – mere intens samarbejde
 - Perceptions of curriculum - mening, reflektiv praksislæring
- Tinto, Vincent: Through the Eyes of Students, Journal of College Student Retention: Research, Theory & Practice 2017, Vol. 19(3) 254–269

Refleksiv Praksislæring – UCNs læringstilgang: Oplevelse, handling, tænkning,

- Læring – uanset om det foregår alene eller sammen med andre – sker i gensidige møder mellem konkrete praktiske erfaringer og abstrakte principper, begreber og teori.
- Det konkrete og det abstrakte findes i et spændingsforhold, hvor de to udfordrer hinanden.
- Teori må forstås som konstruktion, der hjælper de studerende til at begribe og handle i verden.



RPL – I en salgskontekst...



RPL nu med Lene Tanggaard – i to udgaver...



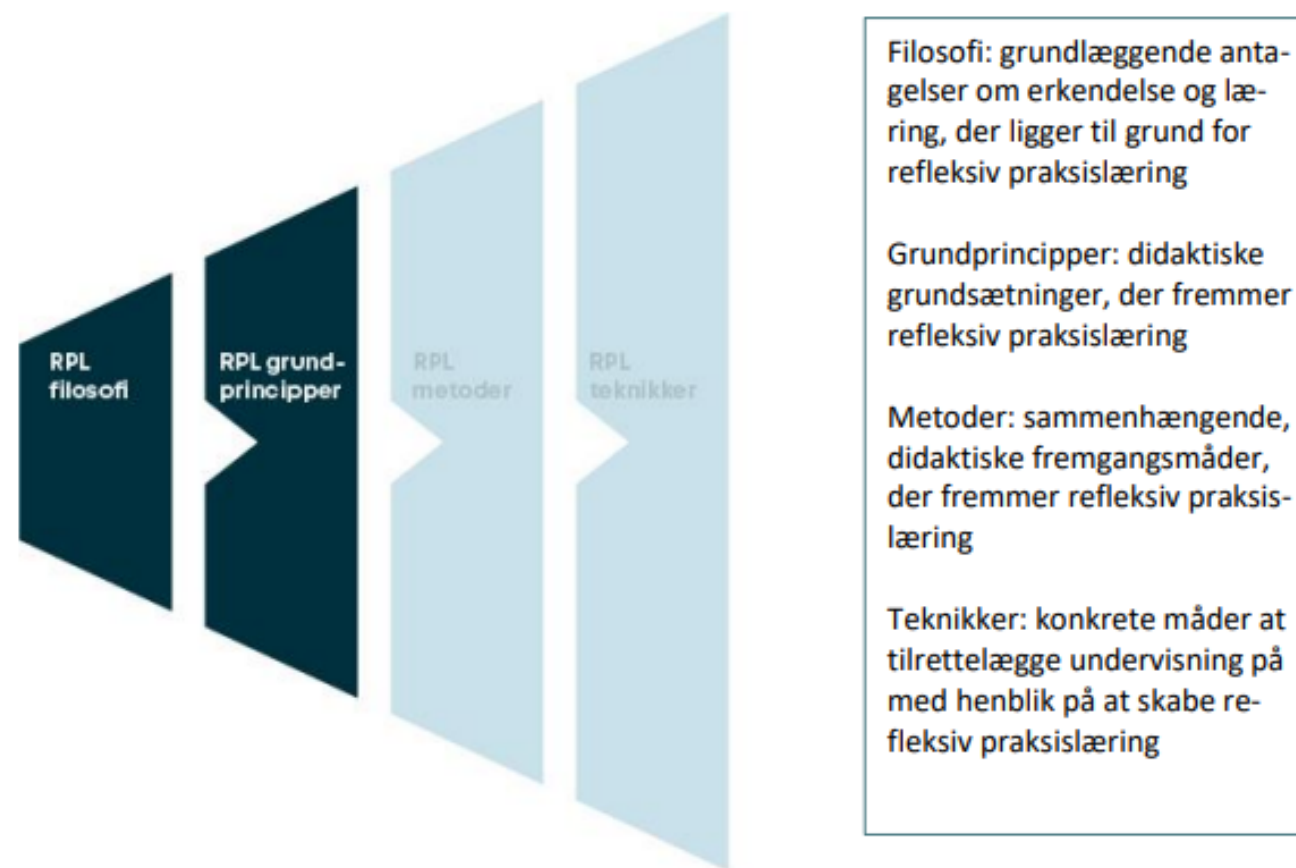
Diskuter og reflekter over RPL som begreb...

I kunne tage fat i:

- Begrebet – Refleksiv praksislæring
- Værdien af refleksion og værdien af den abstraherede refleksion
- Kan man overvurdere betydningen af refleksionen?
- Hvordan kan vi integrere refleksion, praksislæring og kreativitet?
- Er der skabt en forståelse af adskillelsen mellem handling og refleksion (Schön)

Refleksiv praksislæring – UCNs tilgang til læring

- Kritisk refleksiv – at kunne argumentere for valgene. Hvorfor disse er bedre end andre.
- Kvalificere læring og handling
- Refleksion er altid knyttet til handling – ikke adskilt i tid
- Læring som personligt udviklende – grundantagelser på spil.



Figur 1 Sammenhængen mellem filosofi, grundprincipper, metoder og teknikker

De seks grundprincipper for undervisning, der fremmer RPL

1. Den studerendes egne erfaringer og oplevelser inddrages i undervisningen
2. Undervisningen planlægges med passende forstyrrelser
3. Undervisningen tilrettelægges som udforskning
4. Undervisningens indhold tager udgangspunkt i det gode eksempel
5. Undervisere og studerende samarbejder om læreprocesser
6. Undervisere og studerende skaber rum for dialog

Så...

- De studerende efterspørger bedre forberedelse til praktik, opgaver, bachelor m.v.
- Vi har RPL som læringsbaggrund
- Vi har et modul, en fag- og PL-underviser + et 1. årgangshold

- Hvad skal vi gøre?
- Hvad tænker I?



Vi gjorde.... (og vi kunne selvfølgelig ha' gjort det helt anderledes)



Hvad karakteriserer lærerprofessionen og at være lærerstuderende?

Lærerprofession

- Didaktik
- Omsorg
- Dannelse
- Samarbejde
- Ledelse
- Personlig udvikling

Lærerstuderende

- Studiekompetence
- Samarbejde
- Vidensopbygning
- Kompetenceopbygning
- 'Performance'
- Personlig udvikling

Hvad karakteriserer lærerprofessionen og at være lærerstuderende?

Lærerprofession

- Didaktik
- Omsorg
- Dannelse
- Samarbejde
- Ledelse
- Personlig udvikling

Lærerstuderende

- Studiekompetence
- Samarbejde
- Vidensopbygning
- Kompetenceopbygning
- 'Performance'
- Personlig udvikling

LÆRERPROFESSION

- **Professionsintroduktion**
 - Professionsidealer og professionsetik
 - Hvad vil det sige at være lærer – hvilke vidensformer trækkes der på? Lærerroller og elevroller?
 - Lærerens formidling og performance
 - Didaktik og fagdidaktik
- **Refleksiv praksislæring**
 - Praktik:
 - Praktikkens kompetenceområder (didaktik, relationsarbejde og klasseledelse)
 - observation og analyse af undervisning (rettet mod intropraktik)
 - praktikkens anbefalede litteratur, praksisfortælling / empiri
 - Besøg på og løbende forberedende arbejde med praktikskolen, arbejde med undervisningsplaner
 - Den studerendes eget narrativ ift. lærerprofessionen
 - Klassepraktik og praksissamarbejde
 - Portfolio som læringsværktøj

SAMMENFALD

- Læringsstrategier (hos de lærende)
- Motivation (hos de lærende)
- Praksisfællesskaber og professionelle læringsfællesskaber

LÆRERUDDANNELSE

- **Intro til læreruddannelsen på UCN**
 - Bibliotek
 - IT (Canvas, 365, Pointer)
 - CFU
 - Referencer (APA) / litteratur
 - Studievejleder, studieadministration, studiekoordinator, international koordinator
- **Studieforberedende dimension**
 - At skrive opgave på læreruddannelsen (med praktikopgaven som omdrejningspunktet)
 - Videnskabsteori light som forløber til PBP1 + 2 (undersøgelsesmetoder – lærerens metoder)
 - Faglig læsning
 - Studieteknik (at være studerende)
 - Studieaktivitetsmodellen og studieintensitet
- **Det lærende samarbejde**
 - Studiegruppearbejde
 - Professionelle læringsfællesskaber

Indholdet blev herefter...

Færdighedsmål: Den studerende kan	Vidensmål: Den studerende har viden om
målsætte, planlægge, gennemføre og evaluere undervisningssekvenser i samarbejde med medstuderende og kolleger,	folkeskolens formål og læreplaner, principper for undervisningsplanlægning, undervisningsmetoder og organisering af elevaktiviteter under hensyntagen til elevernes forudsætninger, (praktik - didaktik)
analysere undervisningssekvenser med henblik på udvikling af undervisningen,	observations-, dataindsamlings- og dokumentationsmetoder, (praktik - didaktik)
formidle resultaterne af egne empiriske undersøgelser som grundlag for udvikling af skolens og lærerens praksis.	akademisk arbejdsmåde og formidling samt æstetisk produktion og performativ handling. (PBP)
planlægge, gennemføre og udvikle undervisning med og om it og medier, der understøtter elevernes evne til at agere kritisk undersøger, analyserende modtager, målrettet og kreativ producent og ansvarlig deltager.	it og mediekompetencer. (Almen Undervisningskompetence, LG)
handle som kompetent lærer	viden om professionsbegrebet, professionsidealer, professionsetik samt formidling og performance
samarbejde og studere i et læringsfællesskab	studieteknikker, opgaveskrivning, samarbejde, læringsstrategier og motivation

Modulet i praksis

Uge	Indhold – med fokus på praksistilknytningen
32 - 41	Intro til modul, teorier og læreruddannelsen Fordeling af skoler og praktikgrupper
43	Intropraktik
44-46	Skolebesøg med fokus på almen pædagogiske problemstillinger + opfølgning på holdet
46-48	Skolebesøg med fokus på fagdidaktiske problemstillinger + opfølgning på holdet
48-51	Udprøvning med udgangspunkt i skolebesøgene

Altså... det er umuligt at undgå overlap

PROBLEM: Hvordan undgår vi, at vi ikke siger det samme to gange, når kompetencemålene er hentet fra de andre moduler?
Og er det egentlig et reelt problem?

Nedslag i undervisningen

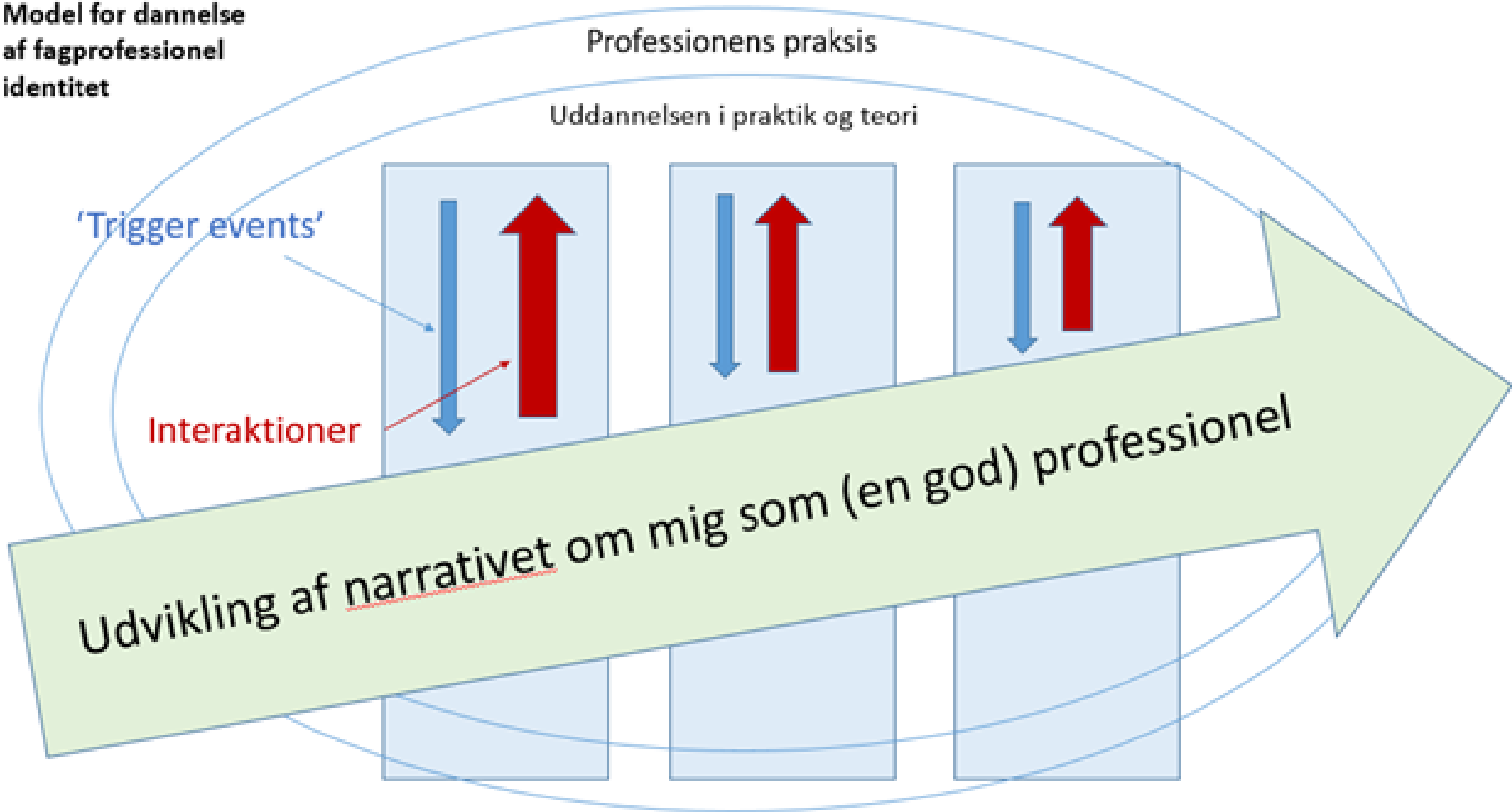
- Det narrative
- Team-/studiegruppearbejde
- Det juridiske dimension

Det narrative: At forstå sig selv som lærende – i en profession, hvor fokus er på læring

MÅLET:

- At danne en faglig identitetsudvikling hos de studerende - Og få dem til at forstå hvordan dette sker – hos sig selv og hos eleverne...
- Når de studerende er på vej ud af uddannelserne er de kritisk reflektive: De rammes af praksis, når dette strider mod deres teoretiske viden.
- At udvikle deres dømmekraft...

Dannelse af fagprofessionel identitet – et FoU mellem pædagoger, jordemødre og lærere

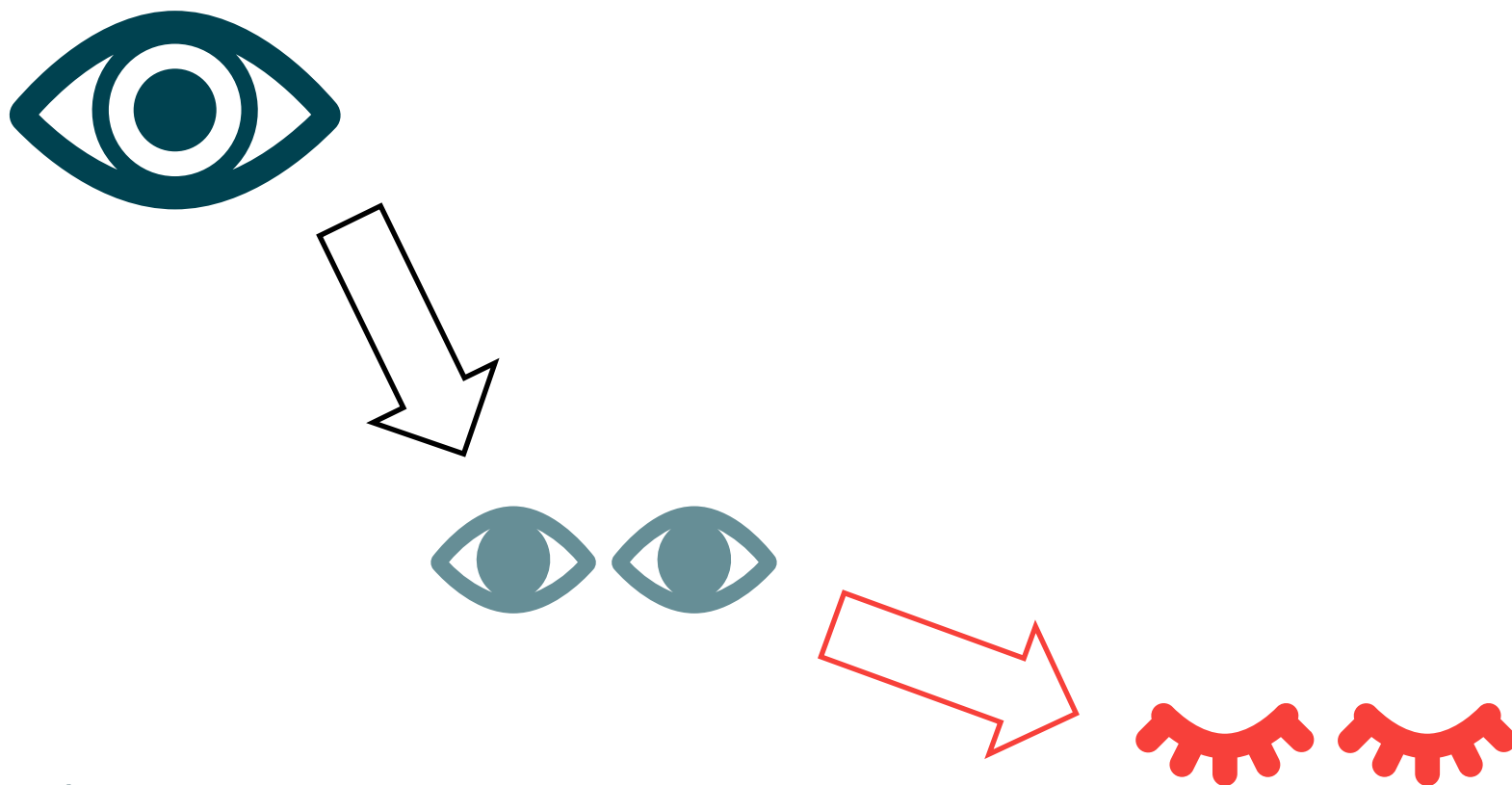


En eftermiddag med fokus på de studerendes vej ind i uddannelsen...

- I skal lave en video om dagen og vejen ind i uddannelsen.
Fortæl om:
- Jeres forestillinger - håb, ønsker og drømme - bekymringer, betænkeligheder - i forhold til:
 1. At begynde på uddannelsen
 2. Jeres kommende praktik
 3. Jeres kommende identitet som lærer
- Fortæl også om jeres oplevelser med at møde studiet.

Det her var svært for de studerende... Virkelig, virkelig svært. Interessant - når nu vi mener, at det er af afgørende karakter

Vi vil jo så gerne give dem et metablik på dem selv – men det er ikke nemt... Hvad kan vi stille op??



Det gode (team)samarbejde



Teamsamarbejde

- Stor interesse for emnet, men tekst om professionelle læringsfællesskaber (Uddrag af Albrechtsen 2013) skød over målet, kapitel fra praktikbogen om didaktik (Schwartz 2015) ramte bedre.
- Refleksioner over konkurrenceproblematikker, egne roller, ledelse af og i team, anerkendende kommunikation m.v.
- Dobbeltfokus: Lærerteam som tema – relatere til studiegrupper
- Lige før studiegruppedagen for 1. årgang (næste slide)

Studiegruppedag for 1. årgang, september

- Oplæg fra studerende om deres erfaringer med studiegrupper
- Oplæg om
 - Studiegruppearbejde set i forhold til varetagelse af lærerjobbet (af nyuddannet lærer)
 - Om forventningsafklaring og kontrakter
 - Om feedback og kommunikation i studiegruppen
 - Teamroller og konflikthåndtering i studiegrupper
- Derefter studiegruppekontrakter

Jura

- Casebaseret (efter kort introduktion), f.eks.
- *En forælder (mor) ringer fredag aften ved 20-tiden og vil snakke – hverken rose eller skælde ud – blot snakke lidt om skole og klasse og datter. Hun er tydeligvis kanonfuld, snøvlende. Min elev går i 3. klasse og der er en lillesøster i 1. klasse. Da jeg senere møder hende, lader hun som ingenting (eller kan ikke huske det)
Nok til en underretning? Gør du noget, og i bekræftende fald hvad?*
- *Du oplever, at en dreng i 2. klasse har et grænseoverskridende seksuelt sprog. En uge har han fri til at tage på en tur sammen med faderen. Da han kommer hjem, er han hyperaktiv en periode og svær at kommunikere i øjenhøjde med.
Du får en mistanke om et evt. seksuelt misbrug. Hvad gør du?*

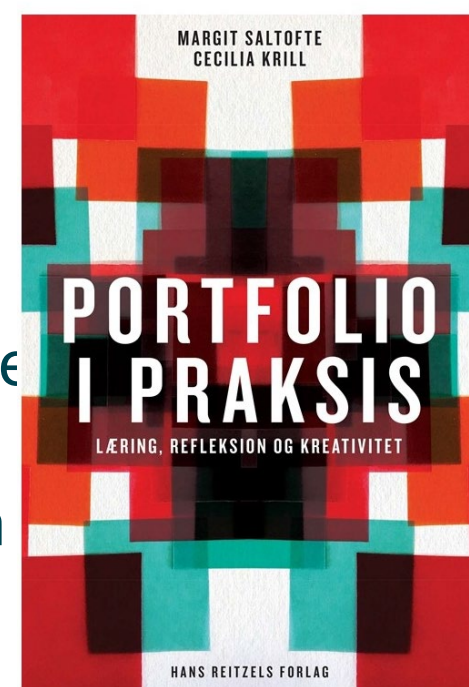


Portfolio som gruppeværktøj



Portfolio som værktøj ind i RPL

- Mål: At lære de studerende at reflektere sammen i en fælles portfolio som en vej ind i praktikken på baggrund af teorien i modulet.
- Plus en måde at gøre dem fortrolige med logbogen i praktikportalen



Portefølje

Del 1 – teorien i modulet

I skal finde fem centrale temaer fra den første undervisning på modulet.

Diskuter dem og udvælg tre nedslag.

I skal sammen skrive en sides prosa til hvert område, hvor I stiller jer reflektivt til indholdet.

Del 2 – Det almenpædagogiske

På baggrund af observationerne og refleksioner i øvrigt* **vælg 2 temaer/problemstillinger, I vil lave yderligere observationer på** i uge 46 (faglig/didaktisk) og 48 (pædagogisk)

Vælg et tema fra en observation, vi kan tage op i plenum, skriv den om til en episodebeskrivelse og formuler en problemstilling ud fra det (lægges ud på diskussion)

Del 3 – Det fagdidaktiske

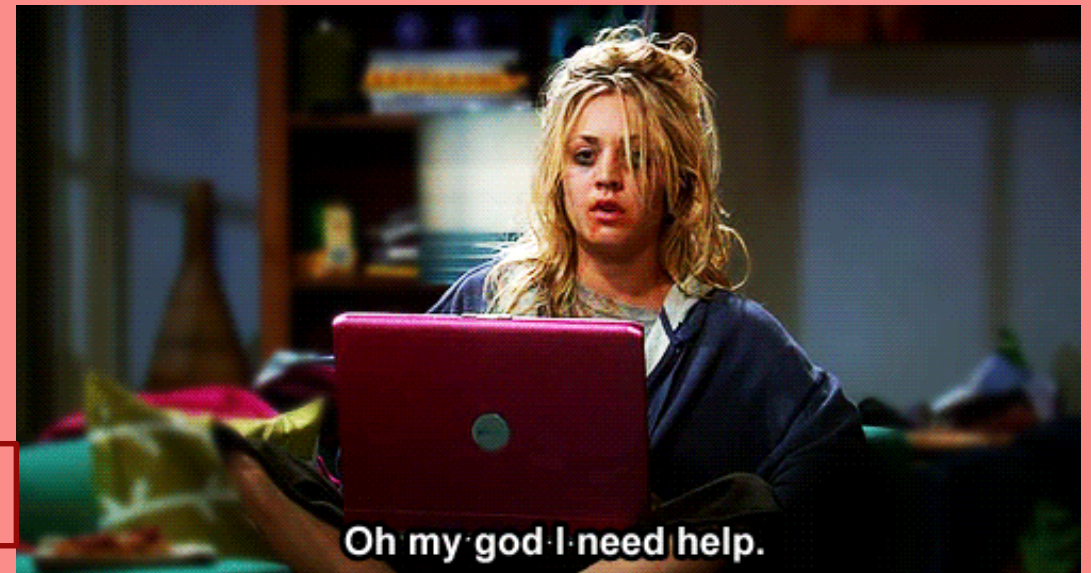
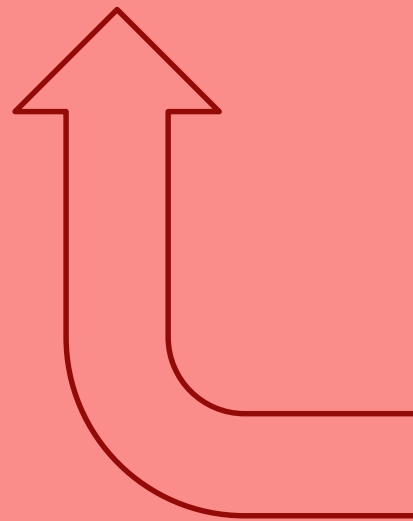
Så da det blev tid til nedslag i deres portfolio...

- Uddelte de opgaverne imellem sig
- Reflekterede de på lavt taksonomisk niveau– gengav teorien/oplevelserne
- Portfolioen fik nødvendigvis ikke den ønskede effekt på praktikken
- Logbøgerne i efterfølgende praktik var på samme niveau som tidligere årgange
- De gjorde det for vores skyld – ikke for deres egen...
- De lavede kun de tre nedslag, som vi krævede.

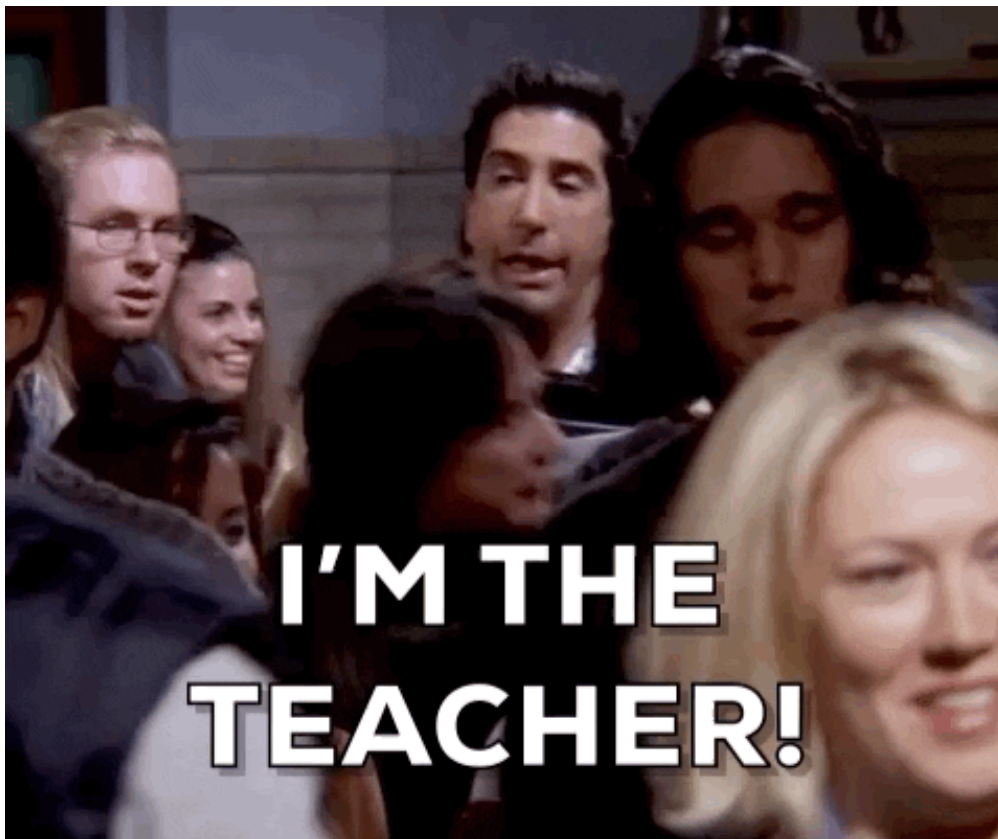
Diskussion

- Hvad er jeres erfaringer med porteføljen som værktøj i praktikgruppen?
- Fungerer det? Giver det mening?
- Hvordan støtter vi de studerende bedst muligt i processen, så de forstår, hvad en portfolio skal bruges til?

Et er teorien i bøgerne –
men hvad er jeres
erfaringer?



Hvordan gjorde vi det så?



Oplæg til de studerende om observationer

- Planlagt/uforudset
- Episodebeskrivelse/praksisfortælling
- EDP

- Behandles over 3 undervisningsgange og udprøvning
 - Intropraktik
 - Efterbearbejdelse
 - Observation 2
 - Efterbearbejdelse, portefølje
 - Observation 3
 - Efterbearbejdelse, portefølje
 - Udprøvning

Szulevicz, Thomas (2015):

Deltagerobservation i Brinkmann og Tanggaard: *Kvalitative metoder*, Hans Reitzel

Hedegaard-Sørensen, Lotte (2013):

Inkluderende specialpædagogik, Akademisk

Tetler, Ferguson, Baltzer og Boye (2011):

Inkluderet I skolens læringsfællesskab,

Dafolo

Oplægget til de studerende efter intropraktik uge 42

- Tid i praktikgrupperne til at (I bestemmer selv rækkefølgen)
 - Færdiggøre praktikportfolio
 - På baggrund af observationerne og refleksioner i øvrigt* **vælg 2 temaer/problemstillinger, I vil lave yderligere observationer på** i uge 46 (faglig/didaktisk) og 48 (pædagogisk)
 - Vælg et tema fra en observation, vi kan tage op i plenum, skriv den om til en episodebeskrivelse og formuler en problemstilling ud fra det (lægges ud på diskussion)
- Vi tager en problemstilling eller to op fælles

* Hvis I synes, I har svært ved at vælge en faglig problemstilling ud fra intropraktikken, kan I vælge at gøre det ud fra faglig interesse

Oplæg til de studerende om udprøvning

- Dette står der i modulbeskrivelsen:

Lede en diskussion på holdet med udgangspunkt i et tema eller en case fra porteføljen

- I har lavet 3 nedslag i jeres refleksions-portefølje: ét på baggrund af den teoretiske undervisning og to på baggrund af jeres observationer.
- I skal vælge et tema, en case eller problemstilling herfra med henblik på at diskutere det på holdet. Det vil sige:
- I skal forberede et kort oplæg (casen eller anden baggrund) til diskussionen (3-5 minutter)
- I skal lede diskussionen (ca. 15 minutter)
 - det kan være almindelig plenum-diskussion, men man kan diskutere på mange måder!

Quiz - Hvad tror I, de fokuserede på?

- Faglige temaer
 - Undervisningsdifferentiering
 - Hvordan arbejder man med....
- ‘vanskelige elever’
 - Urolige
 - Børn med diagnoser
- Pædagogiske temaer
 - Klasseledelse
 - Konflikthåndtering
 - Hvordan taler man om og til børn
- Andre...

De fokuserede faktisk bredt 😊

Her følger et par stykker

- Der har været en konflikt på fodboldbanen i frikvarteret i 5.C. Pigerne synes, at drengene spiller for voldsomt, blandt andet fordi drengene laver glidende tacklinger og agerer kommentatorer under spillet. Da frikvarteret er slut, kommer en pige stormende ind i klassen og giver udtryk for, at hun føler sig uretfærdigt behandlet. Pigerne synes ikke at drengene har lyttet til, hvad pigerne synes er okay og egentlig har det ødelagt deres frikvarter. Flere elever, både drenge og piger, kommer ind i lokalet og giver udtryk for de samme frustrationer. Læreren kan se, at konflikten fylder meget.
-
- Arbejdsspørgsmål
-
- Hvad ville du som lærer have gjort?
- Hvornår er en konflikt stor nok til, at den skal overtrumfe undervisningen?
- Skal en eventuel samtale om konflikten tages fælles eller kun med de implicerede?
- Hvordan sikrer man sig, at samtalen bliver konstruktiv, og at alle bliver hørt, selvom eleverne er oprevdede?

- En dreng fra 5 klasse har tydelige tegn på autisme, forældrene vil dog ikke anderkende dette, og han er derfor placeret i en almindelig klasse. Drengen er placeret på en motionsbold foran i klassen, drengens bord er placeret op til en væg, så han kigger direkte ind i den. En praktikant skal have drengen til engelsk, imens skal deres engelsk lærer observere. eleverne læser skiftevis en kernetekst højt på klassen. Praktikanten når til drengen som ikke er diagnoseret, og beder ham om at læse op. Eleven hverken svarer eller kigger på praktikanten, han leger bare videre med sine blyanter. Praktikanten prøver igen, men mislykkes igen. Praktikanten bliver frustreret og utilpas over situationen og vælger at henvende sig til en anden elev.
- Praktikanten afslutter timen med at eleverne, får lov at komme ned i hallen og spille fodbold. Alle eleverne går ned i hallen, på nær drengen fra episoden tidligere. Praktikanten spørg om han ikke vil med, drengen hverken kigger op eller svarer igen. Dertil vælger praktikanten at gå ned til de andre elever i hallen.
- Dette er noget der sker ofte for drengen i 5 klasse, lærerene ved ikke hvad de skal gøre når han ikke reagere, og vi ser gentagende gange i løbet af ugen, at drengen sidder tilbage alene, eller ikke er deltagende. Det eneste tidspunkt han har et lyspunkt er når han får besøg af en støttepædagog (hvilket er 4 timer, fordelt på en uge).

Diskuter spørgsmålene to og to

- Hvad er problemet ved at praktikanten er uvidende omkring denne elevs særlige situation og behov?
- Hvad skulle praktikantens praktiklærer have gjort for at undgå at han kom i denne situation og hvorfor skal praktiklæreren sørge for dette?
- Skal man egentlig henvende sig til styrelsen omkring elevens plads i klassen (Altså skal eleven tvinges i specialklasse)?
- Hvilken betydning har det at forældrene allerede har et barn med psykiske diagnoser?
- Hvad kan man som lærer gøre for at denne elev fungerer bedst muligt i alle timer, med de midler og ting man nu har til rådighed?

Men vi møder jo bump på vejen...

- Evnen til at se sig selv som lærende
- Forståelse for modulets indhold og retning (plus forskellen fra PDP)
- Behovet for at forstå, hvordan en god opgave opbygges (De har lige været i praktik – ikke én brugte det, som vi havde brugt i undervisningen)
- De brugte ikke portfolioen, som tiltænkt – og deres logbøger blev ikke bedre
- Og det største spørgsmål: Husker de det om et år, to år, tre år??



Men dannelse er det, der er tilbage, når man har glemt, hvad man har lært, så....

Evaluering fra de studerende

Godt

- Relevant indhold
- Udprøvningen god
- Jura
- Opgaveskrivning

Skidt

- Manglende sammenhæng

Spørgsmål, kommentarer, diskussion

- Hvad er jeres erfaringer med et modul som dette?
- Hvad kunne vi ha' gjort anderledes?
- Hvad var godt?
- Hvad var vi ikke i stand til at se?